

משפטים

"וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לְפָנֶיהֶם" (שמות כא, א)

תלמידים יקרים*,

זה עתה סיימתם ללמוד עוד פְּרָשָׁה בחומש, פְּרָשַׁת מִשְׁפָּטִים.

בפְּרָשַׁת מִשְׁפָּטִים מפורטים דינים שונים העוסקים במקרים המתרחשים בין אנשים בחיי היום-יום.

התורה רואה חשיבות רבה בכך שאורחות החיים שתנהלו בצדק וביושר. לכן הדיינים צריכים לשפוט בצדק וביושר, והציבור מחויב לפנות לבית הדין במקרה של סכסוך או מחלוקת, ולקבל את הכרעת הדין.

במשימה זו אתם תהפכו להיות שופטים לזמן קצר. במשימה יש שלושה שלבים. בשלב הראשון תחתמו על "כתב התחייבות" שבו תתחייבו לשפוט דין צדק. בשלב השני תעסקו במקרים מהתורה שבהם יש לפסוק דין, ובשלב השלישי תתנסו בפסיקת דין במקרים מימינו ובניהול בית דין.

קראו את ההנחיות שבכל שלב. לפני תחילת השלב הראשון הצינו תיק שופט, ובו תוכלו לשים דפים שתמלאו במשימה.

כדי לבצע את המשימה היעזרו באמצעי העזר האלה:

דפי המשימה

ספר שמות

פלי כתיבה

*המשימה לתלמיד מנוסחת בלשון זכר, אבל היא מיועדת גם לבנים וגם לבנות.

עֵבֶר 1 – כְּתַב הַתְּחִיבוֹת

שופט עברי דן את המקרים המובאים לפני חוקי התורה והנהגותיה.

עיינו בפרק כג, בפסוקים: ב, ו, ז, ח;

השלימו בלשונכם את כתב ההתחייבות שבצעמוד הבא.

לאחר שתסיימו למלא את מצוותיו של השופט, חתמו על כתב ההתחייבות וקבלו עליכם מינוי של שופט.

כְּתַב הַתְּחִיבוֹת

הַחִיבוֹת

אני, _____, אֶקְבֵּל עַל עֲצָמֵי אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה הַחֲלוֹת עַל
הַשׁוֹפְטִים בְּיִשְׂרָאֵל, וְאֵלֶּה הֵן:

1. לְפִי פָּרֶק כֶּג, פָּסוּק ב אֲנִי: _____

2. לְפִי פָּרֶק כֶּג, פָּסוּק ו אֲנִי: _____

3. לְפִי פָּרֶק כֶּג, פָּסוּק ז אֲנִי: _____

4. לְפִי פָּרֶק כֶּג, פָּסוּק ח אֲנִי: _____

5. יָדוּעַ לִי כִי אֲנִי חֵלֶק מִקְהִילָה שֶׁל דִּינֵי יִשְׂרָאֵל לְדוֹרוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר עָלִיהֶם

נֶאֱמַר כִּי הֵינָם "אֲנָשִׁי" _____ יִרְאִי _____, אֲנָשִׁי _____

וְשׁוֹנְאֵי _____". (לְפִי פָּרֶק יח, פָּסוּק כא)

הַשִּׁיבוּ עַל שְׁתֵּי הַשְּׁאֵלוֹת שֶׁלְּפָנֵיכֶם:

א. מִדּוּעַ לְתַפְקִיד הַדִּיּוֹן יֵשׁ חֲשִׁיבוֹת גְּדוּלָה?

ב. מִדּוּעַ לְדַעַתְךָ הַתַּפְקִיד מֵתֵאִים לְךָ?

אֲנִי אֲשַׁפּוֹט דִּין אֶמֶת וְצָדֵק עַל פִּי מִשְׁפַּט הַתּוֹרָה.

עַל הַחֲתוּמִים: _____

מְשִׁיבוֹת
אֶתְחַלְּמֵיךְ
כִּי תֵהֵא

לפי 2 -

מקרה ודין לפי התורה

הצטרפתם לקהילת דיינים מְכוּבָּדֵת, והנכם עומדים להשתתף בדיונים הראשונים בתפקידכם החדש. על סדר היום של בית הדין: משפטים בְּנוֹשְׂאֵי נְזָקִים שֶׁנַּעֲשׂוּ בֵּין אָדָם לְחֵבֶרֶוֹ, וכן דיונים בתביעות הקשורות לענייני שמירה ופיקדון. לפני שתשתתפו בדיונים הללו, נבקשכם להיזכר בדינים הקשורים למקרים האלה, שכתובים בתורה בפרשת משפטים. לאחר ריענון זה תוכלו להיכנס לאולם הדיונים ולשבת על פס הדין. בשעה טובה ובהצלחה!

על הקתום: אב בית הדין

עֵפֶה 2 -

מקרה ודין עֵפֶה התורה

📖 עיינו בְּסֵפֶר שְׁמוֹת פָּרָק כֹּא, פְּסוּקִים לֵג–לד, לז, וּבְפָרָק כֹּב פְּסוּקִים ד–ה.

בְּעֵמוֹד הַזֶּה וּבְעֵמוֹד הַבֵּא מוֹצְגוֹת שְׁתֵּי טִבְלָאוֹת, שֶׁבְּהֵן מְקָרִים וּדִינִים הַמְּתוֹאָרִים בְּפִסּוּקִים הָאֵלֶּה.

טִבְלָה א עוֹסֶקֶת בְּדִינֵי נְזִיקִין וְטִבְלָה ב עוֹסֶקֶת בְּדִינֵי שׁוֹמְרִים.

🖋️ הַשְּׁלִימוּ אֶת הַחִסָּר בְּטִבְלָאוֹת, בְּלִשׁוֹן הַתּוֹרָה אוּ בְּלִשׁוֹנֵנוּ.

א. דִּינֵי נְזִיקִין

הַדִּין		הַמְּקָרָה		הַמְּקוֹר
בְּלִשׁוֹנֵנוּ	בְּלִשׁוֹן הַתּוֹרָה	בְּלִשׁוֹנֵנוּ	בְּלִשׁוֹן הַתּוֹרָה	
עַל בְּעַל הַבּוֹר לְשַׁלֵּם אֶת הַנֶּזֶק שְׂגָרָם.		אָדָם שֶׁחָפַר בּוֹר וְשׁוֹרוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ נָפַל בּוֹ.	וְכִי יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר אוֹ כִּי יִכְרֶה אִישׁ בּוֹר וְלֹא יִכְסֶנוּ וְנִפֹּל שָׁמָּה שׁוֹר אוֹ חֲמוֹר.	פָּרָק כֹּא פְּסוּקִים לֵג–לד
	חֲמִשָּׁה בְּקָר יִשְׁלַם תַּחַת הַשׁוֹר וְאַרְבַּע צֹאן תַּחַת הַשָּׂה.			פָּרָק כֹּא פְּסוּק לז
הָאָדָם יִצְטָרֵךְ לְשַׁלֵּם לְחֲבֵרוֹ אֶת מְלֹא עֵרֶךְ הַנֶּזֶק.		אָדָם שֶׁהִבְהִימוֹת שְׁלוֹ הִלְכוּ וְאָכְלוּ תְּבוּאָה בְּשִׂדָּה חֲבֵרוֹ.		פָּרָק כֹּב פְּסוּק ד
				פָּרָק כֹּב פְּסוּק ה

עֲפָה 2 -

מקרה ודין עפי התורה

ב. דיני שומרים

הדין		המקרה		המקור
בלשוננו	בלשון התורה	בלשוננו	בלשון התורה	
	אם ימצא הגנב ישלם שניים.		כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמר וגנב מבית האיש.	פרק כב פסוקים 1-2
	אם-לא ימצא הגנב ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו.			
	שבועת ה' תהיה בין שניהם אם לא שלח ידו במלאכת רעהו ולקח בעליו ולא ישלם.		כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שׂה וכל בהמה לשמר ומת או-נשבר או-נשבה אין ראה.	
			כי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מת בעליו אין עמו.	פרק כב פסוק יג

עֵפֶה 3 –

הַתְּנִסוֹת בְּבֵית דִּין

לאחר שהתחייבתם לשפוט דין צדק ולאחר שעיינתם במקרים ובדינים מן התורה, הגיע הזמן שתתנסו במשפט, ותכתבו פסק דין על פי התורה. לשם כך תעבדו בקבוצות שהמורה יקבע. המורה ייתן לכל קבוצה כמה מקרים שהגיעו היום לדיון בבית הדין. בכל אחד מהמקרים כתובות טענות התובע וטענות הנתבע.

✎ כתבו בקצרה את טענות הצדדים במסמך הרשמי של בית הדין – דף פסק הדין שבעמוד הבא. הקפידו לכתוב כל מקרה בדף פסק דין נפרד.

ערכו דיון בקבוצה והסכימו על פסק הדין.

✎ כתבו בקצרה את פסק הדין בהמשך המסמך.

✎ כתבו את המקור שעליו התבססתם.

לאחר שסיימתם הציגו את המקרה והדין לפני הכיתה.

חלקו ביניכם את התפקידים: שלושה תלמידים בקבוצה יהיו השופטים, תלמיד אחד יהיה התובע ותלמיד אחד יהיה הנתבע. בכל מקרה שתציגו, החליפו את התפקידים ביניכם.

פסק דין

פסק דין
בעניין

טענת התובע: _____

טענת הנתבע: _____

פסק הדין בלשונינו: _____

המקור מהתורה: _____

על הקתום – השופטים: _____

בתאריך _____ בחודש _____

בבית הדין בעיר _____

